

Äidinkieli

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kielili-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisuuden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Työskentelytavat

Opetuksessa pyritään luomaan monipuolisesti erilaisia viestintä- ja vuorovaikutustilanteita, joilla opitaan tavoitteiden mukaisia tietoja ja taitoja. Aluksi pyritään vahvistamaan vuorovaikutuksessa ja opiskelussa tarvittavaa kielitietoa ja kielenkäytön taitoja. Myöhemmin edetään lukemisen, kirjoittamisen ja puhumisen taitojen monipuolistamiseen ja täsmentämiseen. Erilaisten tekstien – myös kirjallisuuden – erittely ja tulkinta on keskeistä.

Pakollisia kursseja voi perustellusta syytä opiskella itsenäisesti. Itsenäiseen opiskeluun hakeudutaan ohjauksen kautta. Äidinkielen syventäviä ja soveltavia kursseja ei voi opiskella itsenäisesti. Itsenäiseen kurssin suoritukseen kuuluu kirjallisia tehtäviä, loppukoe ja mahdollinen suullinen osio. Tarkemmat suoritusohjeet on esitelty opetussuunnitelman yleisessä osassa.

Kurssit 5 ja 6 on mahdollista suorittaa myös etäopiskeluna.

Suoritusjärjestys

- **Pakolliset** kurssit suoritetaan mielellään **numerojärjestyksessä**.
- Syventävät kurssit ÄI8 ja ÄI9 suoritetaan pakollisten kurssien jälkeen.
- Soveltavat kurssit ja syventävät kurssit ÄI7, ÄI10 ja ÄI11 voidaan suorittaa missä opiskelun vaiheessa tahansa, kuitenkin kurssi ÄI0 suoritetaan opintojen alkuvaiheessa.

Arviointi

Äidinkielen oppimäärään kuuluvat pakolliset kurssit (ÄI1-6), valtakunnalliset syventävät kurssit (ÄI7-9) ja koulukohtaiset syventävät kurssit (ÄI10-11). Ne arvioidaan numerolla (4-10). Koulukohtaiset soveltavat kurssit (ÄI0, ÄI12, ÄI13) arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Kurssin alussa sovitaan arvosteltavat suulliset ja kirjalliset suoritukset ja muut arvosteluun liittyvät seikat.

Pakolliset kurssit

ÄI1. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

ÄI2. Tekstien rakenteita ja merkityksiä

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

ÄI3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

ÄI4. Tekstit ja vaikuttaminen

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

ÄI5. Teksti, tyyli ja konteksti

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

ÄI6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Syventävät kurssit

ÄI7. Puheviestinnän taitojen syventäminen

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

ÄI8. Tekstitaitojen syventäminen

Opiskelija kypsyy kohti päättötason tekstitaidon kokeen vaatimuksia. Hän syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida tekstejä ja tuottaa erilaisia tekstitaidon esseevastauksia.

ÄI9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

Opiskelijan kriittinen ja kulttuurinen lukutaito syvenee, ajattelutaito kehittyy ja kirjallinen ilmaisuus kypsyy kohti lukion päättötason esseekokeen vaatimuksia. Hän perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

ÄI10. Luova kirjoittaminen

Opiskelija tuottaa erilaisia kaunokirjallisia tekstejä.

ÄI11. Kirjallisuus ja lukija

Opiskelija syventää ja monipuolistaa omakohtaista suhdetta kirjallisuuteen, oppii ymmärtämään kirjallisuuden merkitystä sekä yksilön että yhteisön kannalta.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

ÄI0. Kielen rakenteet ja oikeakielisyys

Opiskelija kertaa kieliopinnoissa tarvittavia keskeisiä tietoja ja taito

ÄI12. Lehtimieskurssi

Opiskelija perehtyy julkaisun tuottamisen eri vaiheisiin.

ÄI13. Tutkielma- ja tiedonhakukurssi

Opiskelija perehtyy tiedon hankintaan ja valmistaa esityksen havainnollistamalla esitystään tietotekniikan avulla.